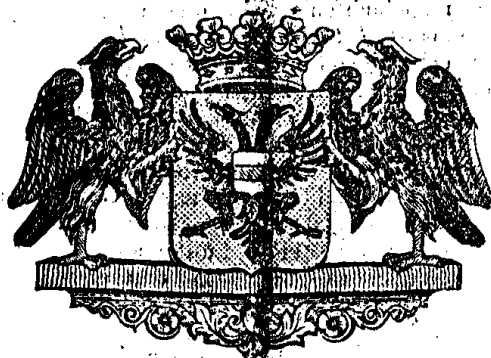

GRONINGER

COURANT.

ALGEMEEN

DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

HERBESTEDING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad Groningen gedenken, bij inschrijving met gesloten Briefjes, inhoudende de Namen, Beroep, Woonplaats van den Inschrijver en Borgen, de som in Schijffletters, en van buiten voorzien van het woord *Inschrijvingsbiljet*, her te besteden:

1. De LEVERING van LOOD, ZINK, SOLDEERSEL en LEIJEN, met LOODGIETERS- en LEIDERS-ARBEIDSLOONEN voor 't jaar 1850.

2. De LEVERING van HARDSTEEN, ZERK, ENZ., met STEENHOUWERS-ARBEIDSLOONEN voor 't jaar 1850.

3. Het ONDERHOUD van de POMPEN en RIJLEN voor den tijd van drie jaren.

De Inschrijvingsbiljetten zullen vóór of op VRIJDAG, den 8sten Februarij aanstaande ter STADS SECRETARIJ moeten worden bezorgd, alwaar ook de Voorwaarden van heden af ter lezing liggen, terwijl nadere Inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS BOUWMEESTER.

GRONINGEN, 31 Januarij 1850.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

NATIONALE MILITIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad Groningen brengen ter kennis van de LOTELINGEN der Ligtelingen van de NATIONALE MILITIE van de jaren 1846, 1847, 1848 en 1849, die voor één jaar zijn vrijgesteld geweest, dat de eerste Zitting van den Militieraad in deze Provincie zal geopend worden op WOENSDAG, den 6den Februarij aanstaande; dat de provisioneel vrijgestelde LOTELINGEN dezer Gemeente van de jaren 1846, 1847 en van het jaar 1848 tot en met het getrokken Nummer 290, die gewone RECLAMES hebben of als te KLEIN zijn gemeten, in den Raad moeten verschijnen op bovengemelden dag, des voormiddags te half tien, en de overigen, die van de jaren 1848 en 1849, op DONDERDAG, den 7den Februarij, mede des voormiddags te half tien uur, en de zoodanigen van alle vier hier bovengenoemde jaren, die op LIGCHAAMSGBREKEN reclameren, op VRIJDAG, den 15den Februarij daaraanvolgende, des voormiddags te tien uur; terwijl Burgemeester en Wethouders de belanghebbenden door deze voor voldoende gewaarschuwd achten, en zij zich alzoo niet moeten verlaten op het ontvangen van een OPROEPINGSBILJET.

En zal deze in de *Groninger Courant* worden geplaatst. Gedaan in het Raadhuis te Groningen, den 21sten Januarij 1850.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

De INSPECTEUR der STEDELIJKE BELASTINGEN te Groningen verzoekt de HOUDERS van BIJETTEN wegens UITVOER in 1849 gedaan, en voor welke RESTITUTIE van STEDELIJKE BELASTINGEN wordt verlangd, om die Bijetten, met inachtneming van de ten dien aanzien bestaande verordeningen, ten spoedigste, immers vóór den 15den Februarij aanstaande, aan hem, ter verevening, ter hand te stellen.

GRONINGEN, 7 Januarij 1850.

De Inspecteur voornoemd:
W. J. MEURS WICHERS.

NIJRWSTIJDIGEN.

GRIEKENLAND.

Volgens berichten uit Griekenland was de Engelsche admiraal *Parker* inderdaad met zijn eskader voor den Piraeus verschenen. Hij heeft het gouvernement zijn ultimatum bekend gemaakt, en tevens den tijd bepaald, waarnaer men van woorden tot daden zoude overgaan. Het betreft niet slechts de achterstallige renten der leening, maar nog onderscheidene andere vorderingen, betrekkelijk reeds sedert lang verschuldigde vergoedingen. De Engelsche gezant, de heer *Wijas*, had zich op den 19den Jan. met zijne geheele legatie op het schip *Queen* ingescheept en te gelijk aan de Engelsche onderdanen van de vriendschapsbreuk kennis gegeven. De handelsbetrekkingen zouden echter niet worden afgebroken, en daardoor ook de heer *Green*, Engelsch consul, te Athene achterblijven.

ITALIE.

ROME, 20 Januarij.

— Omtrent de inzichten der kardinalen te Portici ontvangt men thans ook meer stellige opgaven, waaruit blijkt, dat onder degenen, die den Paus omringen, vrij wat verschil van gevoelen heerscht. Eene niet zwakke partij, die het absolutismus voorstaat, wordt door den kardinaal *della Genga* tegenwoordig en telt de meeste leden van het Heilig Collegie onder hare aanhangers. — Eene tweede partij heeft zich voor het *motu proprio* des Pausen verklaard, en verlangt eene staatsconsulte als maximum der staatkundige vrijheid; deze wordt door den kardinaal *Antonelli* tegenwoordig. — De kardinaal *Lambruschini* en *Bernetti* ijveren voor de invoering eener constitutie, die volgens hen, op grond der Pauselijke beloften, onvermijdelijk noodzakelijk is geworden. *Bernetti* heeft zich van Portici verwijderd en zich naar Ferma begeven. De kardinaal *Antonelli* is onder de raadslieden des Pausen tegenwoordig degene, die den meesten invloed heeft; hij is de zaak der gematigde hervorming toegedaan.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 26 Januarij.

De aartshertog *Johann* is den 20sten te Gratz aangekomen. Toen hij aan het station aankwam en toegejuicht werd, zeide hij: „Daar ben ik terug, — twee jaren ouder; doch 30 jaren rijker in ervaring.”

— Heden werd weder een doodvonnis geveld, in de zaak van een' der hoofddelneemmers aan den moord van *Lamberg*, de beruchte *Kolosy*. Aan eene genade-verleening is te dezen opzichte niet te denken.

ELBERFELD, 27 Januarij.

Z. M. de Koning van Pruisen heeft dezer dagen aan de alhier bestaande Nederlandsch Gereformeerde gemeente, de regten eener corporatie verleend.

— De Elberfelder Zeitung van den 23sten Jan. 1850 no. 20 heeft: uit Beijeren, den 15 Jan. Een besluit van het Protestantische opper-consistorie in Beijeren heeft onder de Protestanten groote bezorgdheid verwekt. Ten gevolge van dat besluit kunnen geene Duitsch-Katholijken van Protestantische kinderen Doopgeheffers, of Doopgetuigen zijn. Ingevalle Duitsch-Katholijken tot de Protestanten overgaan, moeten ze op nieuw gedoopt worden. Men heeft onlangs van eene vereeniging van Oud-Lutherschen en Ultramontanen in Beijeren gelezen tot onderdrukking der vrijere godsdienstige ontwikkeling. Misschien is dit in 'toog springend besluit het eerste levensteeken van deze vereeniging, die nog wel van andere slagen gevolgd zullen worden.

BERLIJN, 29 Januarij.

De Eerste Kamer heeft zich heden, in eene ochtend- en avond-zitting, met de behandeling der koninklijke voorstellen beziggehouden, en met groote meerderheid zich met alle daaromtrent door de tweede kamer genomen besluiten vereenigd. De minister *Manteuffel* heeft daarna op nieuw stellig verklaard, dat de beëdiging der constitutie door den Koning thans onmiddellijk zoude volgen.

merken, naardien de Kamer geene diervoorstellen verworpen heeft, welke door de Regering tot Kabinetvragen gemaakt waren, en de door haar goedgekeurde wijzigingen vooraf de toestemming der Regering verworven hadden. Derhalve ziet men de beëdiging der Constitutie door den Koning weldra te genoot.

Evenwel is het schip van den Staat nog niet geheel als in behouden haven te beschouwen, vermits de regering hare toestemming moet verleenen aan het besluit der tegenwoordig, waarbij aan de Eerste Kamer alleen het regt wordt toegekend, om de financiële ontwerpen, die door de Tweede Kamer zijn tot stand gebracht, goed of af te keuren, maar niet te veranderen. Men vleit zich echter, dat deze toestemming zal volgen.

— Men zegt altijd: „er is niets nieuws onder de zon.” Het volgende zal toch wel waar zijn. Uit Bielefeld wordt van den 25sten gemeld, dat een kiezer dier stad, welke bij de verkiezingen voor den Rijkstad voor zijn persoon alleen eene klasse uitmaakte, zich zelven koos en er de aanmerking bijvoegde, „dat hij het mandaat niet aannam!”

FRANKFORT, 29 Januarij.

— Volgens berichten uit Bohemen wordt het aantal troepen, die naar de Saksische grenzen gezonden worden, steeds grooter. — Uit Rusland meldt men ook, dat de Czaar alle openbare werken, zelfs die der kroon, welke in het aanstaande voorjaar zouden plaats hebben, heeft doen staken, om al de hulpmiddelen des lands voor het ministerie van oorlog beschikbaar te stellen.

— Uit Petersburg schrijft men, dat bij een' brand onlangs eene belangrijke fabriek is vernield, te weten eene *knoeten-fabriek*, die jaarlijks verscheidene miljoenen stokken en riemen voor de knoeten leverde.

SLEWSWIK-HOLSTEIN.

De poging van het Stadhouderschap van Sleeswijk-Holstein, om door het aanknoopen eener regtstreeksche betrekking met de Deensche regering de vredesonderhandelingen te bevorderen, is niet gelukt.

Daar op dezen voet de voorgenomene zending niets baten zou, heeft de regering der hertogdommen, van dezelve, naar stellig gemeld wordt, geheel afgezien.

Intusschen komen uit Noord-Sleeswijk gedurig bezendingen te Kiel, die aandringen op hervatting van den oorlog, waartoe ook de meerderheid der Stendenvergadering overhelt.

De Duitse bondscommissie heeft tot nog toe, voor zoo veel bekend geworden is, nog geen bepaald besluit in de aangelegenheid der hertogdommen genomen.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 29 Januarij.

In de nieuwe zitting van het Parlement zal, onder anderen, een ontwerp van wet worden voorgedragen, waarbij het begraven in de steden wordt verboden.

Van den 31sten. Het Parlement is heden door den lord-kanselier, als daartoe door H. M. gemagtigd, geopend geworden met voorlezing van eene Troonrede, waarin onder anderen het volgende voorkwam:

„In den zomer en in het najaar van het voorleden jaar is het vereenigd rijk wederom door de verwoesting der Cholera bezocht geworden; maar het heeft den Almachtige in Zijne Goedertierenheid behaagd, de voortgangen der siefte te stuiten en aan de pest-verwoesting des geessels perk te stellen. H. M. is overtuigd dat de beste wijze, om onze dankbaarheid te betoonen, bestaat in het nemen der ijverigste voorzorgen tegen de meest blijkbaar oorzaken der ziekte en in het nemen van verliggende maatregelen, ten behoeve van hen, die het meest aan de aanvallen er van zijn blootgesteld.

„Het is H. M. een waar genoegen, u geluk te wenschen met de verbetering, die zich in den handel en in het fabriek-wezen heeft opgedaan. H. M. heeft, met leedwezen de klagen ontwaard, die in onderscheidene deelen van het rijk door de eigenaars en pachters zijn aangeheven geworden.

„H. M. ziet met groote droefenis, dat een gedeelte harer onderdanen in kommerlijke omstandigheden verkeert; maar het is voor H. M. eene oprechte bron van voldoening, de vermeerdering van genot van noodwendigheden en gerijfeligheden des levens te zien, welke de goedkoopheid en de overvloed in het algemeen over haar volk hebben verspreid.

„De gunst der Goddelijke Voorzienigheid heeft tot hertoe dit Koninkrijk voor de oorlogen en schokken bewaard, die in de laatste twee jaren zoo vele staten van het Europeesche vaste land beroerd hebben. H. M. hoopt en gelooft, dat door vrijheid met orde te verbinden, door te bewaren wat goed en door te verhelpen wat gebrekkig is, gijlieden het samenstel onzer inrigtingen zult schragen, als het verblijf en de wijkplaats van een vrij en gelukkig volk.”

— Het Britsche oorlogsschip *de Herald*, hetwelk door de Behringstraat in de Noordpool-streken drong, om sir *John Franklin* te zoeken, heeft den 17den Augustus 1849, op 73 graden N. B. en 170 graden W. L. van Greenwich, eene groep eilanden en op eenigen afstand een vermeerd vastland met berggruggen van 1400 voet hoogte, ontdekt. De kapitein heeft op een dier ongestrjvde stranden de Britsche vlag geplant en in naam van Koningin *Victoria* bezit genomen van het land. Van levende wezens vond men er geen spoor, behalve talloze duikenden.

— Eene bezending van het genootschap ter verbetering der woonverblijven voor de arbeidende klassen, bestaande uit een aantal deskundigen, heeft dezer dagen eene bijeenkomst gehad met de geneeskundige hoofdcommissie, ten einde deze te overtuigen van den schadelijken invloed, die de belasting op de deuren en vensters en op de gebakken bouwstenen, op de gezondheid der menigte had, en hare hulp te erlangen, ten einde deze belastingen te doen wijzigen.

— Hier te stede is thans een klomp zuiver goud, de grootste, voor zooveel bekend is, die in Californië is gevonden; hij weegt ruim zes pond acht ons, en is door den heer *Cross* voor bijna het dubbel der innerlijke waarde gekocht, met het voornemen om er een geschenk van te maken aan H. M. de Koningin.

FRANKRIJK.

PARIS, 30 Januarij.

In de Nat. Vergadering hield men zich gisteren weder bezig met de wet op de wevers en spinners, welke inhoudt de verplichting van de bazen, om livrets met hunne werklieden te houden.

— Het dagblad *la Patrie* deelt een bericht mede, hetwelk [indien het juist is, zoo als schijnt het geval te zijn, — zie boven, art. *Griekenland*] als alleziens belangrijk moet beschouwd worden. Het verzekert namelijk, dat het Fransche gouvernement, met den telegraaf, de tijding heeft ontvangen, dat de Engelsche regering van Griekenland de uitbetaling heeft gevorderd van de achterstallige gelden, die Engeland heeft voorgeschooten op de Grieksche leening; welke, zoo als bekend is, gesloten is geworden onder den waarborg der drie mogendheden Frankrijk, Rusland en Engeland. De schrijvers van *la Patrie* (welk blad een half-officieel karakter heeft) melden hierbij, dat de Engelsche vloot last heeft bekomen, om naar den Piraeus, de haven van Athene, te stevenen. De Grieksche regering zou den bijstand van Frankrijk hebben ingeroepen.

(Men zal zich herinneren, dat omstreeks twee jaren geleden, Engeland de uitbetaling der gelden heeft gevorderd, en dat toen de bekende *Eymard* te Parijs, bijgenaamd de *Philhellène*, in *Griekenland*, die gelden heeft gewaarborgd en werkelijk

gens de daarvan bij de prefectuur van politie gehouden wordende staten, in de laatste 15 jaren zoo veel bezoekers niet in de logementen geweest zijn; schier allen behooren tot de rijke klassen.

Van den 31sten. De toenadering van den president tot de Wetgevende Vergadering schijnt nog niet bartelijk gemeend. Het blijkt hoe langer zoo meer, dat hij geene ministers van wezenlijk staatkundig gezag tot zijne raadslieden wenst. Zijne politiek is een geheim en niemand weet wat hij eigenlijk wil.

De besturende staatkundigen van het Elysée, altijd onder de bevelen van den president, zijn: de heer *Macquard*, particulier secretaris van den Prins, en de heer *Pascal*, chef van het publiciteits-bureau.

De broeder van professor *M. Chevallier* verrigt de administratieve bezigheden.

— Het verslag van den heer *Thiers* namens de Commissie van voorziening en openbaren onderstand, is — zoo als wij voorloopig reeds hebben medegedeeld — voorleden week bij de Fransche Kamer rondgedeeld. Het handelt: 1) over den kinderlijken en aankomenden leeftijd; 2) den middelbaren leeftijd; 3) den ouderdom.

Voor 't eerste vraagt men uitbreiding van de instelling ter verzorging van zuigelingen (*crèches*), bewaarscholen en strafkoloniën, en kondigt drie voorstellen van wet aan op den werkdag der kinderen in de fabrieken, op den leeftijd en op jeugdige misdadigers.

Bij het tweede punt is men in uitvoerige beschouwing getreden omtrent verschillende stelsels, en de voorzorgen van staatswege, alsmede over de kolonisatie en de wiring van bedelarij, door verbeterde inrigting der werkhuizen, verbetering der woningen, door maatschappijen tot onderlinge hulp.

Bij den ouderdom is gehandeld over de spaarkassen en de gestichten. (Wij deelen hier van dit zeer uitgebreide stuk, uit de algemeene begijnen en de slotsom eenige der voornaamste punten mede; terwijl overigens dit verslag alleziens in zijn geheel de opmerksame lezing verdient van allen, die in de in elk land zoo hoogst moeilijke zaak van de armoede belang stellen, al is het ook dat men zich met zijne godsdienstig-wijzegeerige beschouwingen niet moet kunnen vereenigen.)

De weldadigheid is voorzeker eene der schoonste deugden, zoo van den mensch op zich zelve, als van den Staat. De eerste is vrij in zijne giften; de andere niet, want hij beschikt over het geld der belastingen, niet alleen der rijken maar ook der armen, hij moet dus toezien regtvaardig te blijven en binnen de regelen van een goed en billijk beheer; hij mag niet nemen van den eenen arme, om het den andere te geven. De Staat moet in een woord een braaf man zijn, die door de liefde tot het goede en schoone geleid wordt, en zoo zal hij tevens een regtvaardig en wijs man wezen.

Het grondbeginsel van iedere maatschappij is dat de mensch in zijn eigen onderhoud voorziet; anders houdt alle werkzaamheid op. De liefdadigheid moet vrij blijven. De arme kan niet eischen; — dit moet niet strekken om de aanspraak der armoede op de liefdadigheid weg te redden of de liefdadigheid te doen verfaauwen, maar om de ware beginsels vast te stellen en de rampzalige gevolgen van valsche onbedenkerde leerstellingen te voorkomen.

De ene prijet uitsluitend de bijzondere liefdadigheid aan. De andere die van den Staat. Beide stelsels zijn overdreven, de dwaaste is gewis die, welke alles van den Staat wil hebben. Laat de Godsdienst haren gang gaan, verhoeder niet goed te doen; laat ieder naar zijnen aard begaan, en laat dan de Staat komen, en doen wat er overblijft, en laten alzoo allen om strijd medewerken tot leniging der armoede.

Laat ons nu zien wat het voorgelicht al gedaan heeft, en wij zullen, (‘t is treurig voor onzen hoogmoed) ontwaren, dat het voornaamste reeds bestaat; maar blijft er weinig over om nieuw te stichten, er is zeer veel dat te verbeteren, en uit te beekenen. Onder de voornaamste voorstellen is er zoo veel, niet over te brengen met het regt van eenduidigheid en persoonlijke vrijheid, zoo veel hersenspinners en onuitvoerlijks. Maar al komt met te laat om veel nieuws te stichten, men komt niet te laat om 't bestaande te ondersteunen en te verbeteren.

Nadat in het verslag de bovengemelde drie tijdperken van 's menschen leven zijn behandeld, besluit het met nog eenige algemeene beschouwingen, waaruit wij hier nog het volgende mededeelen.

Wat de maatschappij tot nu toe deed, was stellig goed en nuttig; juist het twijfelachtige, betwistbare, is achtergebleven. Evenwel daaronder is 't nog niet te veroordeelen, en wij bewaaren gezins dat alreeds gedaan zou zijn. Maar al blijft er nog goeds te doen overig, is het niet datgene waarvan men gedroomd heeft. Ook de Staat is als de enkele mensch binnen den engen grens van 't mogelijke beperkt, en te beloven dat men die overschrijden zal, is hoop scheppen die op droefheid, ja dikwerf op wanhoop uitloopt.

Wij toonen dit niet aan, om ons in onvruchtbare twisten te begeven; maar om de gedachten bij 't mogelijke te bepalen. Voorts werke tot oefening van weldadigheid ieder mede, bijzondere personen, vereenigingen, de Kerk, de Staat, ieder is er noodig. De menschelijke ellende is onmetelijk, en de vereeniging van aller vrije handeling is nog onvoldoende ter leniging.

— In den morgen van gisteren schijnt alhier een begin van rustverstoring te hebben plaats gehad. Te 8 uur, — zegt een der avondbladen, — zijn eenige agenten der politie, ondersteund door een sterk detachement der republikeinsche garde, overgegaan tot het wegruimen van den vrijheidsboom tusschen den Quay de Montebello en den Quay Napoléon. Deze handeling heeft eenige gisting verwekt onder de arbeidende klasse, welke op dat uur in de genoemde wijk zeer talrijk is. Een aantal werklieden hebben zich tegen het wegnemen van den vrijheidsboom willen verzetten; weldra ontstond er eene aanzienlijke zamenschooling, en het detachement der gewapende magt heeft den volksoorlog, die zich op de kaden aandrong, met geweld moeten uiteenjagen. De menigte heeft zich verspreid onder het aanheffen van den kreet: „leve de republiek!”

— Volgens een Fransch dagblad, hebben onlangs in de Portugesche paarskamer tusschen leden der oppositie en de ministers tooneelen plaats gehad, zoo ergerlijk als in geene parlementaire debatten immer zijn gehoord; zie hier een staaltje:

De eerste minister de *Thomar*: „Gij zijt een dief!” — De maarschalc *Saldanha*: „Men verhaalt hetzelfde van u.” — „Gij zijt een spion.” — De graaf de *Tuipa*: „Het is onwaar, dat ik een spion ben geweest; ik heb tot de geheime politie behoord, omdat mijne functiën dit medebrengen.” — „Gij zult ten minste niet ontkennen, de kas te hebben gestolen van het regiment, waarvan gij kolonel waart.” — „Men heeft mij daarvan beschuldigd, maar ik ben vrijgesproken.” — Ik, graaf de *Thomar*, verklaar dat de markies de *Loulé* [oom der koningin] schandelijk heeft gelogen, en dat zijne zedeloosheid algemeen bekend is.” — „Ik, markies de *Loulé*, ik tart den graaf de *Thomar* uit, om te bewijzen, dat hij op eene eerlijke wijze het onmetelijke fortuin heeft verkregen, hetwelk hij bezit, daar hij nog weinige jaren geleden in behoeftige omstandigheden verkeerde.” — Enz.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 2 Februarij.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 28sten dezer, is, met ingang van den 1sten Februarij, bevorderd tot vice-admiraal, de schout-bij-nacht *E. B. van den Bosch*, benoemd kommandant van Zijner Majesteits zeemagt in Oost-Indië en inspecteur der marine aldaar, en tot schout-bij-nacht, de kapitein ter zee *H. H. T. Coops*, directeur en kommandant der marine te Vlissingen.

— Bij besluit van den 20sten Januarij j.l. heeft Z. M. bepalingen gemaakt op het voeren van eenichtheden op stoemschepen in zee, ter verkenning van den cours bij nacht, tot wijziging en aanvulling van het besluit van den 9den December 1845 (*Stbl.* no. 68).

— In zekere kringen loopt het gerucht, dat aan Z. K. H. prins *Hendrik* der Nederlanden eene zeer knoge betrekking door den Koning *Groothertog* in Luxemburg zou worden opgedragen.

— Bij besluit van den 19den Januarij j.l., heeft Zijne Majesteit aan den javaan *Raden Saleh*, kunstschilder, tijdelijk verblijf houdende te Parijs, vergunning verleend tot het aannemen en dragen van het kruis van ridder der Saksisch-Erbschijnische Huis-orde, hem door Z. H. den hertog van Saksen-Coburg-Gotha geschonken.

— Z. M. heeft de straf des doods met den kogel, waartoe de dragoner *Cornelis Leeninga*, bij vonnis van den krijgsraad in het prov. komm. van Friesland van den 8sten Oct. 1849, ter zake van misdaad tegen de dienst en de subordinaat, is veroordeeld, verwisseld in een kruiswagenstraf voor den tijd van vijf jaren, met de daaraan verbodene vervallenverklaring van den militairen stand.

— Deze dagen zijn de gemeente-besturen uitgenoodigd, om het vereischte gevolg te geven aan Zr. Ms. besluit van den 22sten December 1849, betreffende het aanleggen van een nieuwe registers van bevolking, beginnende met den 1sten Januarij 1850, welke, volgens art. 1 van Zr. Ms. besluit van den 23sten October j.l., zullen moeten bevatten al de opgaven omtrent de personen der ingezetenen, welke kennis, in het belang van den Staat, van de algemeene en bijzondere besturen en van de ingezetenen, nuttig en noodzakelijk is bevonden. — In verband met de opgaven, bij de jongste tienjarige volkstelling gevraagd, wordt derhalve een nieuw eenparig model der bevolkings-registers voor het geheele Rijk vereischt.

— Volgens de gisteren alhier ontvangen rivierberigten zat het ijs op de bovenrivieren meerendeels nog vast. Van de punten af, waar het vroeger was losgeraakt en benedenwaarts wederom was gaan zitten, was het geweldig op elkander gehoopt. Op de Waal had boven de ijsverstoppen een aauwmerkelijke aandrang van water plaats, terwijl beneden die ijsstoppen weinig water meer doordrong en het peil gedaald was. De gesteldheid der rivieren scheen dus voor het oogenblik weder zorgelijker te worden.

— Ook langs de benedenrivieren waren alle middelen voorbereid om tegen mogelijke gevaren gewapend te zijn.

AMSTERDAM, 2 Februarij.

Men verneemt, dat de heer *Waardenburg* zijn ontslag heeft gevraagd uit zijne betrekking van eersten praecceptor aan het gymnasium, alhier.

— De *Delftsche Courant* meent uit een goede bron te weten, dat 's Rijks werf te Rotterdam opgeheven, het magazijn van vivres, thans te Delfshaven, naar Amsterdam overgebracht en het Instituut voor de marine van Medemblik naar Delfshaven verplaatst zal worden.

— Onze correspondent te Frankfort meldt ons heden het volgende: „Men spreekt hier tegenwoordig veel van een groot spoorweg-ontwerp, namelijk van een zoogenoemde *Oost-Friesche-Midden-Duitsche baan, tusschen Frankfort en Embden, met een tak naar Arnhem*. Aan de hier gevestigde handelshuizen moet een memorie zijn toegezonden betrekkelijk deze baan, welke hare voordeelen buiten twijfel stellen.”

(Amst. Ct.)

ZWOLLE, 27 Januarij.

De afdeling Zwolle der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, heeft Donderdag avond j.l., een prijsvraag vastgesteld, die door haren Vice-Voorzitter, ds. L. Vroom, was voorgesteld, houdende het gewichtige onderwerp: *de Veeteelt en de behandeling van het vee, om er in de landhuishouding de meest mogelijke voordeelen van te trekken*, ingericht tot een leesboek op de scholen. — De prijs voor het best gekeurde antwoord is bepaald op f 150.

Dezelfde afdeling is ook voornemens om te dezer stede een Industrie-school op te richten.

— Door de *Overijsselsche Vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart*, zijn mede uitgeschreven twee prijsvragen, als: 1) Over de beste wijze van mest-bereiding; deszelfs aanwending en hoeveelheid, op de verschillende soorten van bouw- en weilanden, de inrigting eener goede mestvaalt, enz. — 2) De boier-bereiding, om deze tot de meest mogelijke volkomenheid te brengen; eene beschrijving van een doelmatig ingerigten melkkelder, hoedanigheid van vaatwerk, enz.

Deze twee prijsvragen, moeten ieder afzonderlijk, worden beantwoord in twee schoolboekjes, welke in korte leeslesjes zijn afgedeeld en in een eenvoudigen stijl geschreven zijn. Terwijl op elk een prijs is gesteld voor het best gekeurde antwoord van f 150.

MIDDELBURG, 30 Januarij.

De opzichter bij 's Rijks waterstaat in Zeeland *A. Schram*, is door Zijne Exc. den minister van binnenlandsche zaken uit die betrekking ontslagen, te rekenen van den 1sten Januarij 1850.

Door den minister voornoemd is wijders bepaald, dat de persoon van *K. K. Visser*, te Sliedrecht, voor het vervolg zal worden geweerd van alle mededinging bij aanneming van Rijks werken en leverantiën, welke van wege het departement van binnenlandsche zaken worden besteed.

Deze en andere beschikkingen, door genoemden minister en den staatsraad gouverneur der provincie, tot afkeuring en bestraffing genomen, staan in verband tot een onlangs plaats gehad hebbende onvolkomen en achtelooze keuring van dijk-materiaal aan de polders *Margaretha*, *Klein Huissens* en *Kouden* en aan de watering *Walsorden*.

ASSEN, 31 Januarij.

Op last van Zijne Exc. den minister van justitie zijn in onderscheidene groote gevangenissen des rijks proeven genomen met het gebruik der kunst-asch van de fabrikanten van *Duurna* en *Versteven* te Rotterdam, en van soda-asch, in den handel verkrijgbaar, bij de bewassing der kleding en liggingen-stukken van de gevangenen. Deze proeven hebben eene alreeds voldoende uitkomst opgeleverd, dewijl daarbij is gebleken, dat slechts de helft der vroeger verbruikte hoeveelheid zeep, onder bijvoeging van plus minus een vierde gedeelte van eene der bovengenoemde loogassen, voldoende is voor eene behoorlijke bewassing, zonder eenig nadeel toe te brengen aan de gewassen voorwerpen, waardoor alzoo eene niet onbelangrijke besparing in de kosten deswege wordt verkregen. Diensvolgens heeft de heer minister, ter betrachting van alle mogelijke bezuiniging, het gebruik der gezegde loogassen in alle gevangenissen, waar de bewassing der gevangenen door het eigen beheer geschiedt, voorgeschreven.

(Dr. Ct.)

LEEWARDEN, 2 Februarij.

Men verneemt, dat volgens de bekomen berigten, zich sedert onze laatste opgave gevallen van de besmettelijke longziekte onder het rundvee hebben voorgedaan (behalve in de vroeger gemelde grietenijen) in de gemeente *Sneek*, en is, naar aanleiding daarvan, overeenkomstig de reglementaire bepalingen tot wering en verspreiding van gedachte ziekte, last gegeven tot dooding van 30 runderen, makende met de vorige opgaaf een totaal van 220.

GRONINGEN, 4 Februarij.

Uit de eerst onder het afdrucken dezer bij ons ontvangene bladen, die weinig bijzonders bevatten, deelen wij nog het volgende mede:

PARIS, 1 Febr. Heden was Parijs bijna getuige geweest van een opstand. De geheime genootschappen waren bekend geworden met het voornemen der politie, om den vrijheidsboom op het plein van het *Parvis Notre Dame*, om te hakken en hadden daarom hare mannen naar die plaats opgeroepen, welke dan ook in grooten getale zijn opgekomen, zoodat de politie zich dadelijk door een groot aantal kiellmannen omringd zag. Zij was verstandig genoeg terug te trekken, en haar voornemen niet te volbrengen, te meer daar zij te zwak in getal was. Om den vrijheidsboom te doen eerbiedigen, hebben de patriotten er een bord aan gehecht, met het opschrift: „*Aan Mgr. Affre*, aartsbisshop van Parijs voor zijn edel gedrag in Juni 1848.”

's GRAVENHAGE, 3 Februarij. Z. M. de Koning is gisteren avond, vergezeld van de heeren van Heemskerk, dienstdoende adjutant des Konings, en de Kock, particulier secretaris des Konings, uit de residentie naar Gelderland vertrokken, ten einde zich te kunnen bevinden op de plaatsen, waar zich overhoopt gevaren, ten gevolge van den ijsgang, mogten voordoen.

— Z. M. heeft aan den heer *mr. L. A. Lightenvelt*, gewezen minister van Buitenl. Zaken, een pensioen verleend van f 2247, en aan den heer *mr. J. A. Mutters*, in hoedanigheid van gewezen minister voor de Zaken der Roomsche Katholieke Eredienst en wegens geldige diensten, vroeger in andere betrekkingen door hem bewezen, een pensioen van f 711.

— Overigens luiden de berigten nopens onze groote rivieren nog vrij zorgelijk. Onheilen van belang hebben er gelukkig, tot nog toe, nog nergens plaats gehad.

GRONINGEN, 4 Februarij.

Hebben wij in den vorigen zomer gemeld, dat hier pogingen werden aangewend, om een instelling *ter eere van Wessel Ganzevoort* te vestigen, wij kunnen nu berigten, dat zij, blijkens de eerste jaarlijksche vergadering der le-

den, den 30 Januarij hier gehouden, als nu bepaaldelijk is gevestigd.

Zij wil de nagedachtenis van onzen grooten land- en stadgenoot, die eens het *Licht der wereld* werd genoemd, vereeren door eene instelling, welke zijnen naam draagt. En die instelling zal, in zijnen geest, bovenal werkzaam zijn, om beurzen te verleenen aan veelbelovende, maar minvermogene studenten, en wel in de eerste plaats, aan zoodanige studenten in de Godgeleerdheid. Vele groote mannen werden ontwikkeld, en *Wessel Ganzevoort* zelf, de wereldberoemde geleerde, alleen daardoor, dat zij, in het genot van beurzen gesteld, hunne studie omvattend en grondig konden doen worden. En aan onze Hoogeschool bestaat sedert de intrekking der landsbeurzen in 1843 niet eene enkele meer.

Is het hierom voor den bloei onzer Hoogeschool, voor het heil der Kerk en de verlichting der maatschappij wenschelijk, dat er weder beurzen hier worden gesticht, verbljvend was het dan ook uit het verslag en de rekening des Bestuurs te vernemen, dat de aangewende poging niet vruchteloos is geweest, ofschoon dusverre ook op verre na niet zoo gelukkig uitgevallen, als het Bestuur had gehoopt. Immers het bleek, dat er in 1849 niet meer dan f 483,79 was ontvangen, en hieronder aan jaarlijksche giften niet meer dan f 119,50, zoodat er nog geene zekerheid is, dat er in 1850 meer dan deze laatste som en de renten van het over 1849 ontvangene zal geind worden.

Evenwel is zelfs door dit klein begin de zaak aanvankelijk gevestigd, en had het Bestuur en de vergadering der leden goeden moed, dat zij zich weldra veel meer zou uitbreiden. Dat niet meer dan 32 leden voor jaarlijksche bijdragen hadden ingeschreven, meende men vooral te mogen toeschrijven aan de ongelukkige omstandigheid, dat kort na het rondzenden der uitnodigings-biljetten in den vorigen zomer, hier de cholera uitbarstte; als ook daaraan, dat dergelijke instellingen minnere deelneming plegen te vinden, wanneer het nog onzeker is, of zij wel zullen ontstaan, dan wanneer zij reeds aanvankelijk zijn gevestigd.

Voor al meende men te mogen hopen, dat die heeren kerkvoogden, welke over rijke kerkelijke fondsen kunnen beschikken, jaarlijks bijdragen voor deze instelling zullen willen afzonderen, zoodra zij met haar zijn bekend geworden, daar zij de overvloedige inkomsten der kerken wel nauwelijks voor een edeler en doelmatiger einde kunnen besteden, dan dit is.

Eenige voorstellen, om deze instelling meer bekend te maken en aan te bevelen, werden nog gedaan en ten deele aangenomen.

Hartelijk zal ieder nadenkend en belangstellend burger hopen, dat deze nuttige inrigting en dergelijke andere, uit den vrijen wil der natie geboren, mogen blijven bestaan en bij toeneming bloeien. Want moge in vorige eeuwen de natie zelve zich minder met het behoud van al wat goed en nuttig is hebben behoeven te bemoeien, in de tegenwoordige tijden zijn inrigtingen, die eeuwen lang ten nutte des volks bestonden, geen oogenblik meer van haar voortdurend bestaan zeker, tenzij de natie zich voor haar in de bres stelt. Wat men als goed wil behouden, moet voortaan onder de hoede van vrije, onafhankelijke vereenigingen worden gesteld. Zóó is het in Engeland, welks staatkundige vrijheid men nu op het vasteland begeert te genieten. Maar willen wij dit, dan moet er ook bij ons, even als in Engeland, een krachtige nationale geest zijn, welke hier, even als ginds, alles bij ons moet bewaren, waardoor wij eene verlichte, brave, godvruchtige natie kunnen blijven en meer en meer worden.

— Men zal zich herinneren, dat voor eenige maanden zekere *JAN BUTER*, landbouwer te Zuidlaren, voor de arrondissements-regtbank te Assen heeft teregt gestaan ter zake dat hij de wettig door hem verschuldigde tol, aan den nieuwen straatweg van Zuidlaren naar Glimmen, zoude hebben geweigerd, en dat hij altoos is vrijgesproken, vermits de regtbank had verstaan, dat het koninklijk besluit, waarbij de tol op het gebruik van den voornoemen weg was vastgesteld, betrof eenen algemeenen maatregel van inwendig bestuur van den staat, waaromtrent de raad van state moest zijn gehoord; dat zulke niet had plaats gehad en mitadien het gedacht koninklijk besluit niet was verbindend.

Deze belangrijke kwestie is intusschen nu onlangs in eenen tegenovergestelden geest door den Hoogen Raad der Nederlanden beslist, die, bij deszelfs vonnis van den 25sten Januarij j.l., in een soortgelijke zaak van de maatschappij van het Zwolsche diep tegen *P. VISSCHER* (zie het laatste nummer dezer Courant), het beginsel heeft vastgesteld en aangenomen, dat in een geval als het onderwerpelijke, een iegelijk, die een zoodanigen weg gebruikt, daardoor getroffen wordt, doch dat daarom de maatregel niet algemeen is, omdat dezelve het geheel inwendig staatsbestuur niet raakt, maar dat veeleer van toepassing is de 5de alinea van art. 72 van de grondwet van 1815, letterlijk overgenomen in artikel 72 der grondwet van 1848, waarbij aan den Koning is vrijgelaten, om, ten opzichte van andere verordeningen, welke het inwendig bestuur van den staat niet betreffen, den raad van state te hooren, zoo dikwijls Hij zulke noodig oordeelt.

Naar aanleiding van bovengemeld arrest van den Hoogen Raad, verwacht men nu, dat eerlang de hier boven bedoelde zaak van *J. BUTER* voor den hoogen regter in cassatie zal worden gebracht, hetgeen te meer wenschelijk mag worden geacht, naarmeda somnige, op de ligtelooovige menigte invloed hebbende personen, zich bijverf hebben, om, na de hierboven bedoelde prijspraak van *J. BUTER*, luide te verkondigen, dat de tol op den bedoelden straatweg onwettig werd gevoerd, en dien ten gevolge met regt mogt worden geweigerd, welke inblazingen wel is waar geene resultaten hebben opgeleverd, noch aanleiding tot verdere weigering gegeven, maar niettemin in den toenmaligen stand der zaak, dezelve zeer had kunnen bemoeijelijken.

— Naar men vernemt, zal aangestaand Woensdag, den 6den dezer, bij het Provinciaal Geregtshof de openbare criminele teregtstelling plaats hebben van *JAN HARMS STANDEVELD*, *HARM STANDEVELD* (of Vos), *COENRAAD JOHANNES SRIJ* en *HILLECHIEN HARMS BONDER*, respectievelijk in staat van beschuldiging gesteld ter zake, onder anderen, van drie geweldadige diefstallen, alle gepleegd aan *Kalkwijk*, onder de gemeente *Hoogezand*, de eerste in den nacht van den 15den op den 16den Februarij 1847, ten huize van de weduwe *TRN CATE*, de andere in den nacht van den 26sten op den 27sten April 1848, ten huize van *FOKKE STOPPERS*, en de derde, in den nacht van den 6den op den 7den November deszelfden jaars, ten huize der erven *SJITSE MEIJER*.

— In den middag van den 31sten Januarij j.l., tusschen 12 en 1 uur, is bij de stadschuur eene stads-kruiker gestolen door *HILLECHIEN KLAASSENS VAN AKKEREN*. Van genoemde kruiker is het rad in den avond van dien dag verkocht, en den daaropvolgenden dag op de Groote-Markt te koop liggende, aldaar door de politie aangehouden. De daderes, reeds vroeger wegens dergelijke misdaad veroordeeld geweest, bevindt zich thans in verzeerde bewaring.

— In den avond van dien zelfden dag, tusschen 7 en 8 uur, is in de Kattenhage de sneb of tuit van de daar aanwezige pomp afgebroken, en het lood daarvan te koop aangeboden zijnde, zijn de verkoopers daarvan, met name *P. H. en L. E.*, daarop aangehouden en door de justitie in verzeerde bewaring genomen.

— Ten gevolge van de buitengewone gladheid der straten op Vrijdag j.l., hebben hier toen eenige ongelukken plaats gehad. Onder anderen is *H. LUDOLPHI*, een oppassend boekdrukker, die 23 jaren aan de boekdrukkerij der heeren *OOMKENS* is werkzaam geweest, toen op het hoofd gevallen, met dat ongelukkig gevolg, dat hij reeds gisteren morgen is overleden. Hij laat eene weduwe met een kind na. — Een soldaat van het 3de regiment heeft denzelfden morgen een arm stuk gevallen.

— Op den 31sten Januarij 1850 is te Westerlee, uit een vroeger gemakt twaalfal, tot predikant beroepen de wel-erw. heer *H. van Griethuizen*, predikant te IJlst.

— Het volgende is ons ter plaatsing ingezonden:

STADS-KANAAL, 28 Januarij.

De justitie in de arrondissementen Assen, provincie Drenthe, en Winsehoten, provincie Groningen, schijnt zich tegenwoordig zeer te beijveren te Stads-Kanaal en de aangrenzende Monden de deelnemers aan diefstallen in hechtenis te nemen; ten minste er zijn nu onlangs eenige personen na elkander opgebragt, die volgens de algemeene vermoedens in betrekking staan tot den befaamden diefstal in Assen gepleegd. Ook bij deze gelegenheden is de werkzaamheid der militairen, hier te lande, gebleken.

— Het bankenverhuren in de Hervormde kerk te Stads-Kanaal, zal voor het jaar 1850 de buitengewone som van plus minus f 700 opbrengen en het zakje voor de armen in die kerk, heeft opgebracht f 128 meer in 1849 dan in 1848.

— Van geloofwaardige mannen, die in Haaren in *Oostfriesland* geweest zijn, hebben wij vernomen, dat het verhaal van de 25 menschen, die in de Eems verdronken zouden zijn, geheel onwaar is. Het ware te wenschen, dat er niet zoo vele leugenachtige berigten verspreid wierden. De schuld ligt niet aan de courantiërs, maar aan hunne correspondenten.

STADS-KANAAL, 4 Februarij.

Met belangstelling vernemen wij, dat te Nieuw-Buinen of de zoogenoemde Buinermond, grenzende aan 't Stads-Kanaal, door de ingezetenen onderling is gekollekteerd de betrekkelijk aanzienlijke som van f 1600 tot het bouwen eener kerk en pastorij voor de Hervormden in die aanwaasende veenkolonie.

Die som is aanzienlijk te noemen, dewijl zij is bijeengebracht alleen door ingezetenen van Nieuw-Buinen, door weinig goede burgers, die, niemand uitgezonderd, van hun dagelijks beroep moeten leven.

Zij hopen dan ook niet te vergeefs op de ondersteuning van de verschillende marktgenooten, die gedeeltelijk bereids hunne bijdragen hebben toegezegd.

Niet minder koesteren zij de hope, dat van andere zijden en vooral van de hooge regering milde ondersteuning worde geschonken; te meer, daar uit deze kolonie van den turf-accijns jaarlijks eene som van pl. m. f 30,000 in 's rijks schatkist vloeit.

Zoo kan door vereende krachten de beschaving, de welstand en bloei dier gemeente bevorderd worden. Eendragt maakt magt!

ANNERVEEN, 1 Februarij.

HENDRIK LUKAS ADOLFS en *JANTJEN KLAASSENS KLAVER* te Annen, gemeente Anlo, provincie Drenthe, zijn aanstaande Mei 53 jaren gehuwd geweest, alle beiden oud 70 jaren, hebbende 20 kinderen en kleinkinderen.

— Verleden week was er bij den logementhouder *J. LA COSTE*, te Annervensch Kanaal, een varken zoo woedend geworden, dat zes personen niet in staat waren het te bedwingen; maar de veearts *F. TE VELDE*, te Spijkerboor, die voor een buitengewoon sterk man bekend staat, temde het alleen zonder eenige andere werktuigen te gebruiken, dan zijne gespierde vuisten.

OTTERDUM, 31 Januarij 1850.

Heden bad alhier eene eigenaardige hardrijderij op schaatsen plaats. Tien der vlugste rijders van Otterdum reden tegen een gelijk getal van Heveskes, daartoe door eerstgemelden uitgedaagd, om een prijs van f 20. — welke roemvol behaald werd door die van Otterdum. Eene talrijke menigte volks had zich ter bijwoning van dit volksvermaak op de vlakte verzameld en keerde na den afloop zeer voldaan weder dorpwaarts, waar de avond verder in gepaste vrolijkheid werd gesleten.

GRIPSBERG, 3 Februarij.

Heden avond had men alhier het genoegen, het achtal Bohemer muzikanten onderscheidene muzik- en zangstukken te hooren uitvoeren. Eene talrijke schare toehoorders vulde de ruime bovenzaal van den Logementhouder *DE BOER*, Az., alhier. Ook nu wederom hebben deze kunstenaars getoond, den naam van Muzikant in allen deele te kunnen handhaven, waarom wij bij dezen hun den wel verdienen lof toekennen en aan liefhebbers en beoefenaars der toonkunst aanbevelen.

Eenige toehoorders.

Berigten nopens den jongsten staat van de koude in onderscheidene landen.

De berigten uit Italië te Weenen ontvangen, brengen van alle zijden tijdingen over de ongewone op dat schiereiland heerschende strenge koude, die daar te meer gevoeld wordt, uit hoofde de woning en kleding daar niet op ingericht zijn. Te Turin werden den 15den drie soldaten geheel verstijfd en bewusteloos in het hospitaal gebragt. Dien dag stond de thermometer daar op 17 graden Reaumur (8 graden onder 0 naar de schaal van Fahrenheit). — In Genua was het postverkeer met het noorden en het zuiden, ten gevolge van de groote menigte sneeuw, dagen achtereen gestremd.

— De *Atlas* deelt uit Algiers het volgende mede: „Constantine is onder de sneeuw bedolven, de straten zijn er zoodanig mede overdekt, dat de circulatie zeer moeilijk wordt; de wegen zijn onbruikbaar, de diligencie van Philippeville heeft 2 dagen noodig, om de reis naar Constantine af te leggen. Brandhout kost 10 fr. de 100 kil. De rijken alleen kunnen zich dus behoorlijk verwarmen, terwijl de behoeftigen doodvriezen.”

— De Duitse diligencie tusschen Koblenz en Linz stortte, ten gevolge der gladde wegen, op den 30sten Januarij in den Rijn. De personen zijn gered, maar ten gevolge van den sterken ijsgang, was diligencie, paarden en goederen in een oogenblik uit het gezigt verloren.

— Uit Koblenz wordt gemeld, dat den 27sten Jan. op de weide van Mayen twee wolven zijn geschoten, waarvan een van eene zeldzame grootte. — In de nabijheid dier stad waren nog vijf dergelijke roofdieren afgemaakt.

— Te Leipzig is de koude zoo streng geweest, dat men den schouwburg heeft gesloten, en indien men bijzondere berigten kan gelooven, zou de kwik te Dresden tot de in de gematigde luchtstreken ongehoorde laagte van 30 graden REAUMUR zijn gedaald.

— Een van Praag komend en zich naar Krakau begevend bataljon troepen heeft te Regensburg in hooge mate het medelijden opgewekt. De banden en voeten van omtrent dertig waren bevrozen, en eenigen heeft men zelfs te Oederberg bijna als lijken moeten achterlaten.

De Veronachtzaming van de studie der Moedertaal.

De Hoogleraar *A. DES AMORIE VAN DER HOEVEN* hield jl. Woensdag in *Felix Meritis* te Amsterdam eene verhandeling, waarbij hij de aandacht van een talrijk en uitgelezen gehoor vestigde op eenige belangrijke woorden in het rapport der commissie voor het laatstgehouden staats-examen tot toelating aan de Hoogescholen. Deze verklaart, „dat de jongelieden die voor haar zijn verschenen, bijna allen zonder uitzondering bewezen, de studie der moedertaal grovelijk te hebben veronachtzaamd.” De spreker vestigde de aandacht op de schromelijke gevolgen, die dit verschijnsel voor den kansel, voor de balie, voor 's lands raadzaal zal moeten na zich slepen: de ondergang van letterkunde en dichtkunde, de verbastering van alle wetenschappen, die op grondige taalkennis berusten, waren hieruit met zekerheid te voorspellen.

In de *Amst. Ct.* van den 2den dezer komt een stuk voor over „de woningen der armen te Amsterdam.” Daarin wordt onder anderen gezegd, „dat het wenschelijk ware, dat even als de bekende inrigting voor armen en krankentje Hamburg gedaan heeft, zoo ook binnen Amsterdam, door menschen-vrienden iets gedaan wierd, om tegen denzelfden huurprijs, die de behoeftige thans vaak aan onbarmhartige huisheeren betalen moet, hem een beter onderkomen te verschaffen.” Wij merken hierbij alleen op, dat men niet op Hamburg behoeft te wijzen, om aan te toonen dat zulk een gewenscht voorstel inderdaad kan in praktijk worden gebragt. Behalve in eenige andere plaatsen onzes lands, bestaat toch hier in Groningen reeds lang eene vereeniging, — n.l. die der oud-diakonen, — welke tot nu toe reeds 100 zindelijke en knappe woningen heeft doen bouwen, en aan armen verhuurd voor dezelfde som, die zij anders aan de zoogenoemde huismelkers voor meestal havelooze woningen moesten betalen.

Onze hoogbegaafde dichter, de grijze *TOLLENS*, heeft dezer dagen weder een bewijs gegeven, dat hij steeds bereid is met zijne talenten te woekeeren, wanneer het de bevordering van een edel doel geldt. Met het oog op het gunstig gevolg van den bekenden *Bodebrief*, door hem voor twee jaren ten voordeele der Rijswijksche armen uitgegeven, ontving de heer *TOLLENS* dezer dagen van onderscheidene kanten uitnodigingen om deze proef nog eens te herhalen. Hij meende, met terzijdestelling van eenige bedenkingen, aan deze aansporing te moeten voldoen, en zoo verscheen weder een dichtstukje, getiteld: „*Goeden nacht van de armen aan de rijken*,” dat geheel den geest en den toon ademt, die *TOLLENS* tot den Nederlandschen volksdichter bij uitnemendheid hebben gemaakt.

Daar de heer *NISGH*, als directeur van het fonds *Dorsas*, te Rotterdam, dit dichtstukje geheel voor rekening van dat fonds heeft uitgegeven, wordt de opbrengst kosteloos en

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.